

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Факультет документальних комунікацій та менеджменту
Кафедра документальних комунікацій і бібліотечної справи

**ІНФОРМАЦІЙНА ТА
БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНА
ДІЯЛЬНІСТЬ:
теорія, історія, практика**

Збірник наукових праць

Рівне – 2016

УДК 002+011+02

ББК 73+78

I — 74

Інформаційна та бібліотечно-бібліографічна діяльність: теорія, історія, практика : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. — Рівне : РДГУ, 2016. — 130 с.

До збірника увійшли наукові статті, підготовлені викладачами і студентами кафедри документальних комунікацій і бібліотечної справи РДГУ, а також деякі тези доповідей щорічної Звітної наукової конференції викладачів, аспірантів, студентів і співробітників РДГУ 16 березня 2015 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Відповідальний редактор

СІЛКОВА Галина Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, зав. кафедри документальних комунікацій і бібліотечної справи РДГУ

Члени редколегії:

ШВЕЦОВА Галина Миколаївна — доктор історичних наук, професор;

МІЛЯСЕВИЧ Ірина Володимирівна — кандидат педагогічних наук, професор;

КОСТЕНКО Марина Степанівна — викладач.

ЗМІСТ

Розділ 1

Актуальні проблеми книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства

Швецова-Водка Галина

БІБЛІОЛОГІЯ — КОМПЛЕКСНА НАУКА,
ПРИСВЯЧЕНА КНИЖКОВІЙ КУЛЬТУРІ 4

Бережняк Олена

ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА ЯК
ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КНИЖКОВОЇ КУЛЬТУРИ 8

Остапчук Юлія

ЕЛЕКТРОННА КОМУНІКАЦІЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ
СУСПІЛЬСТВІ 11

Жук Вікторія

ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНА ПРОФЕСІОЛОГІЯ»
У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ 14

Пасічник Людмила

БІОБІБЛІОГРАФІЧНІ СЛОВНИКИ ТА
ДОВІДНИКИ ЛІТЕРАТОРІВ ЯК ОДИН З ВИДІВ
ЗАГАЛЬНОЛІТЕРАТУРНИХ НАУКОВО-ДОПОМІЖНИХ
БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСІБНИКІВ 16

Татарин Сергій

“ШЕВЧЕНКІВСЬКА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ” — НОВІТНЄ
ДОВІДКОВЕ ВИДАННЯ З ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА 21

Бандилко Лілія

МЕДИЧНІ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНЩИНИ ЯК ЦЕНТРИ
БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СПЕЦІАЛІСТІВ ГАЛУЗІ 24

Ражик Лідія, Трачук Людмила БІБЛІОТЕЧНА РЕКЛАМА (З ДОСВІДУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ УНІВЕРСАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ)	29
Диха Світлана РОЗВИТОК НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАУКОВІЙ БІБЛІОТЕЦІ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	33
Кирієнко Людмила ВИКОРИСТАННЯ ДИТЯЧИМИ БІБЛІОТЕКАМИ ЧЕРНІГІВЩИНИ КОМП'ЮТЕРНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КРАЄЗНАВЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ	36
Терлецька Наталія ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ МОЛОДІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	41
Боровська Олена ОРГАНІЗАЦІЯ МАСОВОЇ РОБОТИ НОВОГРАД-ВОЛИНСЬКОЇ РАЙОННОЇ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ ДОРОСЛИХ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ	44
Мельник Валентина МАСОВЕ БІБЛІОГРАФІЧНЕ ІНФОРМУВАННЯ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСНІЙ БІБЛІОТЕЦІ ДЛЯ ЮНАЦТВА: ПОЄДНАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ТА НОВАТОРСЬКИХ ФОРМ	46
Хімейчук Віра ЕЛЕКТРОННА БІБЛІОГРАФІЧНА ПРОДУКЦІЯ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ УНІВЕРСАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ	50
Савчук Ірина ДРУКОВАНА БІБЛІОГРАФІЧНА ПРОДУКЦІЯ КАЛУСЬКОЇ ЦРБ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	54

Шеремета Тетяна ПОШУКОВІ МОЖЛИВОСТІ БІБЛОГРАФІЧНИХ КАРТОТЕК КАЛУСЬКОЇ ЦРБ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	57
--	----

Розділ 2

Документні ресурси та інформаційні технології

Сілкова Галина МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДОКУМЕНТІВ ЯК ЧИННИК ЇХ ВИДОВОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ	63
--	----

Луцишина Тетяна СКЛАДОВІ СИСТЕМИ ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ БІБЛОТЕК	66
--	----

Костенко Марина ВТОРИННОДОКУМЕНТНА ЛАНКА ВІТЧИЗНЯНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ З ПИТАНЬ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ	69
---	----

Бабенко Жанна ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ПРОЦЕСИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	73
--	----

Сльоза Галина, Бабенко Жанна ДИСТАНЦІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ В ІНФОРМАЦІЙНИХ УСТАНОВАХ	77
---	----

Хомич Наталія ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КОНТЕНТУ ВЕБ-САЙТІВ ПРОВІДНИХ УСТАНОВ БІБЛОТЕЧНОЇ СФЕРИ	80
--	----

Бучковська Олена РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РОЗВИТКУ МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	88
--	----

Крет Роман РОЛЬ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ У СУЧАСНІЙ ПОЛІТИЦІ	92
Крет Ольга СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ПОЛІТИЧНОГО ЛІДЕРА	95
Сульжук Ольга ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА ІНФОРМАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ РІВНЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ	98
Черніговець Тетяна ФОРМИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ІНСТИТУТУ МИСТЕЦТВ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ РЕГІОНУ	101
 <i>Розділ 3</i> <i>Історія книги, бібліотечної справи та бібліографії</i>	
Шатрова Марина ІСТОРИОГРАФІЧНИЙ ЗРІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ РУКОПИСНОЇ КНИГИ В УКРАЇНІ	105
Мілясевич Ірина НАУКОВО-ДОВІДКОВИЙ ТА БІБЛІОГРАФІЧНИЙ АПАРАТ ЖУРНАЛУ «ВОЛЫНСКИЕ ЕПАРХИАЛЬНЫЕ ВЕДОМОСТИ» — ЗРАЗОК БІБЛІОГРАФІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ХІХ — ПОЧ. ХХ СТ.	113
Волкова Віталіна З ІСТОРІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЧИТАЛЬНОГО ЗАЛУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОУНБ ІМ. О. ГОНЧАРА	119
<i>Список авторів</i>	124

запуск програм і пошук по телеконференціях. В українському сегменті Інтернету відомі пошукові системи UAport (<http://www.uaport.net/UAcatalog/>) та META (<http://meta.ua>).

Документно-інформаційні ресурси бібліотеки являють собою складний, багатофункціональний, системоутворюючий механізм, якісне функціонування якого залежить від взаємодії усіх структурних компонентів. Комплексне використання документно-інформаційних ресурсів для забезпечення потреб користувачів дозволяє перейти на якісно новий рівень інформаційного сервісу та ставить перед бібліотекою нові завдання щодо формування ресурсної бази.

Список літератури

1. Бази даних та сховища даних : спільні та відмінні риси [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://it.ridne.net/node/302> (дата звернення: 15.12.15). — Назва з екрана.
2. Мосягин В.В. Базы данных, электронный каталог и банк данных библиотеки [Электронный ресурс] / В.В. Мосягин. — Режим доступа: http://www.gpntb.ru/win/ntb/ntb97/5/f5_01.html (дата обращения: 10.04.14). — Загл. с экрана.
3. Основи інформаційно-аналітичної діяльності : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І.В. Захарова, Л.Я. Філіпова. — Київ : Центр учб. літ., 2013. — 335 с.

УДК 016:(009+7) (477)

Марина Костенко

ВТОРИННОДОКУМЕНТНА ЛАНКА ВІТЧИЗНЯНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ З ПИТАНЬ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ

Важливе роль в системі засобів інформаційного забезпечення відіграють вторинні документи культурологічно-мистецького змісту. Дослідження вториннодокументної ланки галузевих інформаційних ресурсів дозволяє, з одного боку,

вивчити рівень інформаційного забезпечення галузі, а з іншого — коригувати розвиток системи вторинних документів з питань художньої культури та мистецтва (ХКМ).

Вітчизняні документний масив і потік з ХКМ розкриваються в інформаційних джерелах різних бібліографічних систем (видавничо-книготорговельної, державної (національної), власне галузевої). Найповніше уявлення про вітчизняні документи надають літописи — універсальні державні бібліографічні посібники Книжкової палати України ім. І. Федорова. Проте літописи не подають у систематизованому вигляді відомостей про нові видання у плані структури, що склалася в галузі ХКМ. Користуватися ними не завжди зручно, оскільки бібліографічна інформація розсіяна по різних джерелах (окремо реєструються книги, статті, твори мистецтва). Крім того, говорити про якісний універсальний облік документів у сучасних умовах можна лише зі значним ступенем умовності, зважаючи на існуючі проблеми функціонування вітчизняної системи обов'язкового примірника. Саме тому найбільш значущою ланкою вторинних ресурсів культурологічно-мистецького змісту є ресурси галузевої бібліографії, система яких формується низкою вітчизняних інформаційних установ різного рівня — від національних до регіональних.

Інформування користувачів за такою тематикою, як культурна політика, культурний процес, економіка культури, її правові аспекти, міжнародне співробітництво, розвиток мистецтв, культура національних меншин, культура села, передовий досвід та досягнення в галузі культури і мистецтва традиційно здійснював Інформаційний центр з питань культури та мистецтва Національної парламентської бібліотеки України (НПБУ). Поточні галузеві показники літератури з мистецтва НПБУ завдяки цілеспрямованому добору документів надають можливість орієнтуватися в основних напрямках сучасної ХКМ та науки про неї, причому ефективність поточних показників визначається не лише повнотою інформації та їх оперативністю, а й логічністю застосованої класифікаційної схеми, розгалуженістю довідкового апарату. Однак сигнальним, реферативним, оглядовим виданням Інформцентру бракує

достатньої глибини розкриття документного потоку з проблем ХКМ. Незважаючи на загальновизнану значущість поточної інформації, сигнальні бібліографічні покажчики не можуть повною мірою виконувати функції розкриття змістової структури документного потоку. Важливішим є значення джерел реферативної інформації, як невід'ємних складових системи галузевого інформування.

Одним із чинників ефективного інформаційного забезпечення ХКМ є створення системи посібників ретроспективної науково-допоміжної бібліографії, що передбачає серед іншого визначення типологічних засад їхньої класифікації. Найбільш прийнятними для вирішення завдань класифікації галузевих ретроспективних науково-допоміжних бібліографічних посібників є поєднання підходів, узагальнених у підручнику «Библиография искусства» за редакцією Ю. Зубова та запропонованих Г. Швецовою-Водкою у навчальному посібнику «Вступ до бібліографознавства. Базуючись на їхніх положеннях, пропонуємо в системі ретроспективних науково-допоміжних покажчиків з ХКМ позиціонувати такі категорії вторинних документів: універсальні, загальногалузеві, проблемно-тематичні, персональні, покажчики періодичних видань та матеріалів з них, джерела метабібліографії.

Універсальні бібліографічні посібники, як такі, що відображають документи всього універсуму знань, дозволяють (певною мірою) зорієнтуватися у міжпредметних зв'язках галузі. Загальногалузеві бібліографічні покажчики покликані з максимальною повнотою відобразити весь комплекс питань певної галузі мистецтва чи художньої культури. Проблемно-тематичні посібники охоплюють різноманітні аспекти проблематики окремих галузей культурологічно-мистецького комплексу .

Важливого значення для персоніфікації художньо-творчого процесу в його історичному розвитку набувають персональні бібліографічні покажчики, серед яких переважають біобібліографічні джерела. Безперечною є науково-практична цінність покажчиків періодичних видань і матеріалів з них, оскільки значна частка галузевої інформації з періодики у жодних інших вторинних опублікованих документах не представлена.

У вітчизняній практиці інформаційного забезпечення ХКМ відсутня практична реалізація системи ретроспективних бібліографічних покажчиків. У реальному масиві і потоці вторинних документів з ХКМ переважають внутрішньокнижкові та пристатейні списки літератури, і такий стан потребує створення пошукових ключів до наявної множини бібліографічних джерел. Подібні функції виконують покажчики метабібліографії.

Серед покажчиків творів мистецтва виділяють нотографічні, ізографічні, фільмографічні, дискографічні джерела. Категорії нотографічних й ізографічних джерел представлені поточними й ретроспективними покажчиками нот і образотворчих видань, покажчиками окремих видів образотворчих документів, тематичними ізографічними та нотографічними посібниками як результатом діяльності бібліотек щодо розкриття своїх фондів образотворчих і нотних видань. Видаються також нотографічні покажчики з окремих питань музичної культури, персональні нотографічні посібники, репертуарні збірники та довідники для музичної самодіяльності.

Продуктом особливої гілки ізографії, що займається описом оригінальних творів образотворчого мистецтва, є ановані каталоги художніх музеїв, каталоги персональних виставок та зведені каталоги як джерела відомостей про роботи митця та місця їх зберігання.

Каталоги фільмів, каталоги з окремих видів кінематографу, фільмографічні довідники з окремих питань кіно у продовжуваних виданнях, персональні фільмографічні довідники, дискографічні довідники та каталоги фонотек складають структуру фільмографічного і дискографічного сегментів системи покажчиків творів мистецтва.

Певне місце в структурі галузевих інформаційних ресурсів посідають рекомендаційні бібліографічні посібники. Ключову роль у придбанні навичок свідомого сприйняття явищ художньої культури відіграють посібники для школярів та підлітків, що потребують спеціальних методичних рішень, обумовлених віковими та психологічними особливостями юних читачів. Посібники для молоді відображають реальні відмінності у рівні естетичного розвитку різних груп молоді та характері їхніх

самоосвітніх запитів. Посібники для читачів з високорозвинутими естетичними запитами покликані широко розкрити проблематику мистецтва та основну літературу з неї. Недостатньо розробленою є така ланка системи рекомендаційних бібліографічних посібників, як бібліографічні покажчики, призначені для учасників художньої самодіяльності, що мають своєрідні інформаційні запити, обумовлені інтересами загальноестетичного розвитку та творчого зростання.

Якість інформаційного забезпечення ХКМ визначається значною мірою також рівнем розвитку регіональних інформаційних ресурсів. Пріоритетним напрямом діяльності бібліотек регіонального (як і місцевого) значення є формування ресурсів краєзнавчого спрямування. Зокрема, ОУНБ України готують краєзнавчі проблемно-тематичні бібліографічні посібники, персональні краєзнавчі бібліографічні посібники, календарі знаменних і пам'ятних дат ... області на ... рік, поточні покажчики нових надходжень галузевих документів, а також посібники, присвячені окремим напрямкам місцевої художньої культури.

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що в сучасних умовах відчувається необхідність створення системи галузевих вторинних ресурсів, яка б повністю відповідала потребам фахівців галузі ХКМ та адаптувалася до можливих аспектів розвитку цих інформаційних потреб. Послідовне та успішне розв'язання проблеми ефективного інформаційного забезпечення ХКМ зумовлене вирішенням комплексу питань теоретичного та прикладного характеру.

УДК 027.54

Жанна Бабенко

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ПРОЦЕСИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стрімке зростання впливу науки та нових технологій на всі аспекти функціонування суспільства впродовж останніх років зумовило актуальність дослідження інноваційної моделі розвитку соціуму. В умовах формування суспільства знань підвищується значущість впровадження інноваційних підходів у